

Ion Creanga - Povestea lui Harap Alb

Publicat in 1872 in Convorbiri literare basmul lui Creanga (Povestea lui Harap-Alb) este apogeul creatiei inspirate din folclor. Chiar termenul "poveste" este mai general si imprecis, iar ponderea o detin elementele nonfictionale. In linii generale, respecta schema arhetipala a basmului popular, dar are caracter nuvelistic si a fost considerat un mic roman de aventuri:

Viziunea povestitorului da originalitate distincta. Realul devine predominant, personajele capata o puternica umanizare.

Eroii cu infatisare si manifestarile se comporta si vorbesc adoma oamenilor din popor, ei au o mentalitate, o psihologie ce amintesc de Amintiri din copilarie, o lume concreta, taraneasca, humulesteana.

Eroii lui Creanga depasesc statutul-simbol - bine si rau. in basmul popular personajele supranaturale se comporta ca oameni, dar umanizarea lor este conventionala, fara particularitati psihice sociale, nationale. La Creanga tipurile sunt diferite fizic si moral cu comportament si limbaj ce arata o localizare a fantasticului. Prin detalii realiste lumea fabuloasa-coboara intr-un plan de existenta ce poate fi localizat istoric si geografic in Humulestiul vremii sale.

Personajele, de la Harap-Alb la cei "cinci monstri simpatici" ce il insotesc, se comporta taraneste si vorbesc moldoveneste. (G. Calinescu)

Se observa insistenta asupra aspectului particular, amanunte ce indreapta atentia nu doar asupra peripetiilor, ci si asupra starilor sufletesti.

O alta trasatura distinctiva este dorinta de a dramatiza actiunea prin dialog. Nota comica e o alta particularitate prin care universul operei lui Creanga se singularizeaza.

Se remarca eruditia paremiologica - zicale, proverbe, vorbe de duh din tezaurul de intelepciune populara. Autorul se implica sufleteste.

Povestea urmareste formarea unui tanar in contact cu experientele vietii (Bildungsroman).

Fiul de crai cel mai mic, ca in toate basmele, e cel care va aduce pacea, lumina si armonia. E un fabulos popular, nu supranatural. Magia nu mai este lege. Din basmul popular apar motivul probelor initiatice, al ajutoarelor, calatoria si respecta matricea.

Momentul-cheie este intalnirea cu Sf. Dumitru - singurul personaj fabulos care ii dezvaluie destinul exceptional ce il asteapta. Hainele, armele, calul tatalui din tinerețe sunt daruri sacre, motiv specific basmului, ele inmagazineaza o experienta, sunt o veriga a traditiei.

Eroul trece intai proba: incercarea la care pune craiul curajul fiilor, imbracat in blana de urs. Drumul intru initiere este destinat purificarii si intinderii ordinii in acea lume "bantuita de razboaie cu drumuri incurcate pe apa si pe uscat". Eroii stapanesc tehnica disimularii, creandu-si false identitati.

O tema este cea a camuflarii si recunoasterii esentei printre ipostazele inselatoare ale aparentei.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Intriga consta si in ignorarea de catre cei doi crai a rudelor, astfel spanul putandu-se substitui. Obstacolele nu lipsesc in drumul sau. Padurea, in care "cararile se incurca" - motivul labirintului, este un spatiu malefic in care eroul va semna "pactul cu diavolul". Spanul este o ipostaza a necuratului si ii apare in drum, ba umil, ba mandru sau insistent, folosind toate tertipurile, pacalindu-l a treia oara.

Intriga este si aceasta nesocotire a sfatului parintesc de a se feri de "span si omul ros," dar nu are incotro.

Spanul il atrage in ciudata fantana fara roata si cumpana - o poarta a infernului. Sub amenintarea mortii, ajunge robul spanului, jurand sa pastreze taina pana va muri si va invia din nou. Spanul ii va da numele Harap-Alb, contrastul termenilor sugerand schimbarea petrecuta in destinul sau. Cei doi termeni antitetici pot sugera statutul dual al personajului (originea nobila - sluga), dualitatea bine - rau, sacru - profan, material - spiritual.

El este fiu de crai devenit rob si e necesar sa treaca prin sirul de incercari, pentru a-si indeplini menirea unica. Infruntarea cu personajul negativ il maturizeaza. Se observa credinta rabdatoare in triumful binelui. La Creanga apare ideea bine subliniata ca raul este necesar. Calul spune "si unii dintre acestia sunt trebuitori pe lume cateodata, pentru ca ii fac pe oameni sa prinda la minte". Reactia in fata obstacolelor e cea a omului in fata imposibilului, el isi constientizeaza limitele si apeleaza la puteri magice.

Probele la care este supus releva trasaturile omului din popor. Primele doua (aducerea salatelor din Gradina Ursului si a nestematelor cu care este impodobit cerbul solomonit) incep cu cate un popas in insula Verde la Sf. Duminica ale carei sfaturi le urmeaza, si eroul scapa cu "obraz curat".

Ultima proba este drumul spre Rosu Imparat pentru a aduce spanului pe fiica acestuia de sotie. In viziunea umanismului popular, eroul ajuta furnicile si albinele care, la randul lor, ii promit ajutor. Povatuit de cal si cu ajutorul celor cinci aparitii bizare (Flamanzila, Setila, Gerila, Pasari-Lati-Lungila, Ochila), va reusi. Acestia sunt caracterizati rabelaiscian, cu elemente grotesce si detalii realiste, si ii trateaza ca pe semeni obisnuiti.

Astfel, trece cu bine peste ospatul fabulos: butiile cu vin, focul din camera de arama, alegerea macului de nisip, recunoasterea fetei de imparat si gasirea ei.

Ultima incercare este intrecerea dintre calul lui Harap-Alb si pasarea fermecata a fiicei lui Rosu Imparat pentru aducerea celor trei smicele a apei moarte si vii.

Ajunsi la Imparatul Verde, cand spanul iese in intampinarea fetei, aceasta ii spune: "Piei din ochii mei, spanule, ca doar nu pentru tine am venit, ci pentru Harap-Alb care este adevaratul nepot al Imparatului Verde". Crezand ca a tradat juramintele, spanul ii reteaza capul, dar calul il infasca si urca in inaltul cerului, de unde ii da drumul, facandu-l farama. Fata nazdravana il invie pe Harap-Alb, el renascandu-se si revenind la adevarata sa esenta. Personaj exemplar in bine, eroul nu are biografie, dar traieste etern. Basmul are caracter moralizator prin victoria binelui asupra raului. Regionalismele si arhaismele au functie de evocare sau de caracterizare a vorbirii personajelor,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

dand autenticitate si culoare locala.